

به نام خداوند جان و خرد

بیماری‌های دستگاه گوارش به زبان ساده

برگردان و گردآوری از:

دکتر سیدعلی جلالی استاد جراحی دانشگاه و عضو مؤسس مرکز تحقیقات گوارش و کبد

بیمارستان فیروزگر دانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر شهرام آگاه، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی ایران

خدیجه سپهری کارشناس ارشد مدیریت پرستاری بیمارستان فیروزگر دانشگاه علوم

پزشکی ایران

معصومه عبدالعلیان دکترای آموزش

میترا طلایی فر کارشناس ارشد پرستاری کودکان دانشگاه علوم پزشکی تهران

عنوان و نام پدیدآور	:	بیماریهای دستگاه گوارش به زبان ساده/بیرگردان و گردآوری از سیدعلی جلالی...[و دیگران].
مشخصات نشر	:	تهران: فرشید، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۳۰۲ص: مصور، جدول.
شابک	:	978-964-7542-28-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیفا
یادداشت	:	سیدعلی جلالی، شهرام آگاه، خدیجه سپهری، میترا طلایی فر، معصومه عبدالعلیان.
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	گوارش -- اندام‌ها -- بیماری‌ها -- تشخیص
موضوع	:	گوارش -- اندام‌ها -- بیماری‌ها -- درمان
شناسه افزوده	:	جلالی، علی، ۱۳۱۶ - ، گردآورنده، مترجم
رده بندی کنگره	:	RC ۶۱۸/۱۳۹۲
رده بندی دیویی	:	۶۱۶/۳۷۵ : شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۲۰۵۴۷

انتشارات فرشید

بیماری‌های دستگاه گوارش
به زبان ساده
دکتر سیدعلی جلالی، دکتر شهرام آگاه، خدیجه سپهری، معصومه عبدالعلیان،
میترا طلایی‌فر
انتشارات فرشید
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
صفحه‌آرایی: مرتضی حیدری
۱۲۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۵۴۲-۲۳-۹
چاپ اول: تابستان ۹۲
مرکز پخش ۱: تهران، میدان نیلوفر، پلاک ۶۶
تلفن: ۸۸۷۶۱۱۳۸

بنام خداوند جان و خرد

سخنی از نویسنده :

عصر حاضر به قرن ارتباطات و انتقال اطلاعات و علوم و فن آوری شناخته می شود . بدون تردید انتقال دانش در زمینه های توسعه یافته امروزی نه تنها یک پیشرفت بلکه ضرورتی غیرقابل انکار می باشد که با عنایت به توسعه جمعیت های انسانی و رشد روزافزون جوامع بشری عامه فهم بودن دانش قابل انتقال از ویژگی های اساسی محسوب می گردد . به همین لحاظ نیز در برگردان و گردآوری کتاب حاضر مباحث به زبانی ساده بیان می گردد که از نظر دانش آموختگان این رشته ظاهراً مطلوب بوده ولی برای عموم که فاقد دانش تخصصی در این رشته می باشند درک مطالب بدون پیش نیازهای علمی قابل دسترسی است .

مرکز تحقیقات گوارش و کبد بیمارستان فیروزگر افتخار دارد که در این راه گام گذاشته و کتاب حاضر را به همت استاد عضو این پژوهشگاه و با همیاری گروهی دیگر از همکاران و فرهنگ دوستان برگردان و گردآوری نموده ، تقدیم علاقمندان و آحاد افرادی می نماید که علاقمند به کسب اطلاعات و دانش در زمینه تخصصی کتاب بوده تا شاید از این طریق بتوان گامی در جهت پیشگیری از امراض و ابتلائات خاص در این زمینه برداشت و به توسعه بهداشت عمومی یاری رساند . بیشترین مطالب از کتاب Merck Manual برگردان شده که تا کنون به ۱۸ زبان زنده دنیا ترجمه گردیده است و پاره ای مطالب از کتب و مقالاتی دیگر صورت گرفته که فهرست آنها در انتهای کتاب درج گردیده است .

در خاتمه از سرکار خانم هانیه مهدی پور به جهت کمک در امر ترجمه و ویرایش، خانم دکتر ریحانه اسدی که ویرایش قسمتی از مطالب کتاب را به عهده داشته اند و همچنین خانم سکینه سپهری که در تایپ و صفحه بندی و طراحی صفحات ما را یاری نموده اند تشکر و قدردانی می نمائیم .

مرکز تحقیقات گوارش و کبد بیمارستان فیروزگردانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر سیدعلی جلالی

فصل اول - بیولوژی دستگاه گوارش

دهان و مری

معدۀ

روده کوچک

پانکراس

کبد

کیسه صفرا و مجاری صفراوی

روده بزرگ

راست روده و مقعد

تأثیرات افزایش سن

فصل دوم - علائم و تشخیص بیماری های دستگاه گوارش

اسهال

یبوست

خونریزی دستگاه گوارش

سوء هاضمه

برگشت غذا از معدۀ به دهان

اشکال در بلع غذا

احساس گیرکردن غذا

درد شکم

درد قفسه سینه و پشت

نفخ

کاهش اشتها

حالت تهوع

استفراغ

بررسی فیزیکی و تاریخچه بیماری

ارزیابی روانی

روشهای تشخیصی

۳۷

فصل سوم - اختلالات مری

انسداد مری

رانش غیرطبیعی غذا

صدمات مری

۵۱

فصل چهارم - بیماری های گوارشی معده

التهاب معده (گاستریت)

زخم معده

رفلاکس معده، مری

۷۷

فصل پنجم - التهاب معده و روده

کولیت خونریزی دهنده (Hemorrhagic colitis)، مسمومیت غذایی استافیلوکوکی

مسمومیت غذایی با کلوسترودیوم پرفریژنس (clostridium perfringens) اسهال در مسافران

مسمومیت غذایی شیمیایی

۹۵

فصل ششم - فتق هیاتوس (Hiatus)

بزوار (Bezoars) و اجسام خارجی بزوار

۱۰۳

فصل هفتم - التهاب پانکراس

۱۱۷

فصل هشتم - سوء جذب

عدم تحمل لاکتوز

بیماری سلیاک

برفک تروپیکال اسپرو
بیماری ویپل (Whipple)
Lymphangiectasia روده

۱۳۱

فصل نهم - بیماری التهابی روده
بیماری کرون crohn
التهاب کلون رخم دار
التهاب کلون کلاژنی و لنفوسیتی

۱۵۱

فصل دهم - التهاب کلون در ارتباط با مصرف آنتی بیوتیک

۱۵۵

فصل یازدهم - بیماری دیورتیکول
دیورتیکولوز (diverticulosis) دیورتیکولیت (diverticulitis)

۱۶۵

فصل دوازدهم - اختلالات حرکت مدفوع

یبوست

اسهال

سندرم روده تحریک پذیر

بی اختیاری مدفوع

نفخ

۱۹۱

فصل سیزدهم - اختلالات راست روده و مقعد

هموروئید

شقاق مقعد

آبسه قسمت انتهایی مجرای گوارش

فیستول قسمت انتهایی مجرای گوارش

آماس راست روده

بیماری پایلونیدال

افتادگی مقعد

خارش مقعد

اجسام خارجی

۲۰۷

فصل چهاردهم - تومورهای دستگاه گوارش

تومور غیرسرطانی مری

سرطان مری

تومورهای غیرسرطانی معده

سرطان معده

تومورهای غیرسرطانی روده کوچک

سرطان روده کوچک

پولیپ روده بزرگ (کلون و راست روده) (رکتوم)

سرطان کلورکتال

سرطان مقعد

سرطان پانکراس

سایر تومورهای پانکراس

۲۳۹

فصل پانزدهم - موارد اورژانس یا فوریت های دستگاه گوارش

خونریزی دستگاه گوارش

آبسه های غیر طبیعی

انسداد مکانیکی روده

انسداد فلجی روده

آپاندیسیت

التهاب پریتونئن

التهاب کلون ایسکمیک

آترزی مقعدی

چرخش غیرطبیعی روده ها

آترزی مجاری صفراوی

فتق دیافراگمی

بیماری هیرشپرونک

گاستروآنتریک

رفلاکس معده - مری

زخم معده یا پپتیک اولسر

به درون رفتگی یا درهم فرو رفتگی روده

آپاندیسیت

دیورتیکولوم مکل

یبوست

درد شکمی عود کننده

فصل اول

بیولوژی دستگاه گوارش

دستگاه گوارش از دهان شروع و تا مقعد ادامه دارد. که مسئول دریافت غذا، خرد کردن غذا و تبدیل آن به Nutrients (مواد قابل جذب)، جذب مواد به داخل جریان خون و خارج نمودن قسمت‌های غیر قابل هضم غذا، از بدن می‌باشد. قسمت‌های مختلف دستگاه گوارش شامل دهان، حلق، مری، معده، روده کوچک، روده بزرگ، راست روده و مقعد است. همچنین دستگاه گوارش شامل اندام‌هایی است که در خارج از دستگاه گوارش می‌باشد مانند (لوزالمعده) پانکراس، کبد و کیسه صفرا. حفره شکم فضایی است که اندام‌های گوارش را محافظت کرده و نگه می‌دارد. در قسمت جلو لایه‌ای است متشکل از پوست و چربی، عضلات و بافت پیوندی؛ در قسمت خلف و یا پشت، ستون فقرات، در بالا، دیافراگم و در پائین اندام‌های لگن وجود دارد. حفره شکم مانند سطح خارجی اندام‌های گوارشی بوسیله پرده‌ای بنام پریتونیوم یا صفاق پوشیده شده است.

کارشناسان، ارتباط قوی بین دستگاه گوارش و مغز شناسایی کرده اند. بطور مثال عوامل روانی تاثیر بسیار زیادی بر انقباضات روده، ترشحات آنزیم‌های گوارشی و

عملکرد اعضای دیگر دستگاه گوارش دارد. حتی حساسیت به عفونت که منجر به اختلالات مختلف گوارشی می‌شود تحت تاثیر شدید مغز می‌باشد. همینطور مغز هم می‌تواند تحت تاثیر دستگاه گوارش واقع شود. برای مثال بیماری‌های مزمن و یا عود کننده مانند سندرم روده تحریک پذیر^۱، التهاب روده زخمی و دیگر بیماری‌های دردناک بر احساسات، رفتار و عملکرد روزانه تاثیر می‌گذارد. این ارتباط دوسویه، محور مغز^۲ دستگاه گوارش نامیده می‌شود.

1 Irritable bowel
2 Brain – gut axis